

269/12

PLISKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PRZYCZYNEK DO HISTORJI RUCHU Tatarskiego na Krymie.
=====

Informując się o stanie obecnym ruchu tatarskiego na Krymie skonstatować mogłem następujące fakty:

1/ Ruch tatarski w chwili obecnej jest w stadium wegetacji z powodu wyjazdu najbardziej czynnych działaczy z obawy represji, już to bolszewickich, już to rządów A.O.

Praca organiczna wyraża się w wydawnictwie jedynej gazety tatarskiej w Bachezisaraju, oraz w tworzeniu kooperatyw i szkół, dotąd istniejących w bardzo szczupłej liczbie.

B. Rząd narodowy cieszy się dotąd autorytetem wśród szerokich warstw ludności tatarskiej, charakterystycznym jest, że nawet lud wiejski, potrzebując przedstawiać do jakichkolwiek urzędów dokumenty wydawane przez rząd krymsko-tatarski stara się w miarę możliwości podawać tylko kopje, pozostawiając u siebie oryginały, jako dokumenty rządu własnego.

R

< Obecnie oficjalne przedstawicielstwo ludności tatarskiej spoczywa w ręku zupełnie zrusyfikowanych, a właściwie Rosjan o pochodzeniu tatarskim, lecz faktycznie nie są oni wyrazicielami ogółu tatarskiego, w którym zostały obudzone dążności narodowe, poczucie swej odrębności, w najszerszych sferach, głównie na tle islamizmu.

Ogromną rolę w obudzeniu ruchu tatarskiego i zdawałoby się dominującą odegrali nie miejscowi tatarzy, wśród której inteligencji niemal niema, gdyż ta co jest, jak wyżej wspominałem, prawie całkowicie jest zrusyfikowana, lecz przyjezdni tatarzy litewscy, z tych wielu o kulturze polskiej > W Symferopolu istniał związek tatarów polskich, z czątki którego dotąd egzystują. Związek ten starał się podtrzymać jaknajściślejszy kontakt

PLISKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

446 67

z instytucjami polskimi, będąc dla nich jaknajbardziej
dostosowanym. Te dane ostatnie dają nam możność przypuszczać
iż w tym kierunku możnaby było rozwinąć pewną akcję, wysła-
szy dla odpowiedniej działalności na terytorjum Krymu
kilku energicznych i zdolnych organizatorów z pośród
polskiej tatarskiej inteligencji z Litwy. Umiejętnie
poprowadziwszy agitacyjną robotę moglibyśmy otrzymać
wiele wartości. Zyskalibyśmy trwałe sympatje ludności
tatarskiej, dając bezinteresowną pomoc przy uświadamie-
niu narodowem. W ten sposób możemy pozyskać jako sympa-
tyka jeszcze jeden z narodów ucienięzonych byłego Im-
perjum rosyjskiego, mając pewne sympatje na Kubaniu, a
także i na Kaukazie, prowadząc jednocześnie prace w kie-
runku nawiązania kontaktu i pogłębienia zaufania, mogli-
byśmy zyskać na południu byłej Rosji cały szereg sympa-
tycznych nam narodowości, ewentualnie samodzielnych jed-
nostek. W stosunkach handlowych ze wschodem mogłoby to
nam dopomóc również, jak i we względach politycznych.
Z tego ostatniego względu jest ważna ta okoliczność, iż
moglibyśmy przeciwdziałać tu wpływom niemiec-
kim, wywieranym za pomocą Turcji i podlegającego wpływom tureckim-
Azerbejdżanu.

K.U.C.

/-/

NAJWYŻSZE DOWÓDZISTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dzia. 269/12 dnia 3/10 1922 r.
zabez. Wydział

68
417